

EUROPOS SAJUNGA

Regionų komitetas

2013 M. METINĖ SUBSIDIARUMO ATASKAITA

– Santrauka –

2013 M. METINĖ SUBSIDIARUMO ATASKAITA

– Santrauka -

Europos Komisijos Pirmininkas J. M. Barroso, skaitydamas 2013 m. pranešimą apie Sąjungos padėtį, pabrėžė pažangaus reglamentavimo svarbą ir pareiškė, kad „*svarbiems klausimams ES turi skirti daug dėmesio, ne tokiems svarbiems – mažiau*“. Jis atkreipė dėmesį į subsidiarumo svarbą pareiškdamas, kad „*[subsidiarumas] Tai ne tik techninė sąvoka. Tai esminis demokratijos principas. Glaudesnė Europos piliečių sąjunga reiškia, kad sprendimai turi būti priimami kuo skaidriau ir kuo arčiau piliečių.*“¹

Regionų komitetas yra pasiryžęs užtikrinti veiksmingą subsidiarumo principo taikymą, tam sudaryti palankesnes sąlygas ir stengiasi, kad sprendžiant subsidiarumo klausimus RK taptų pavyzdžiu ES. Komitetas to siekė 2013 m. įgyvendindamas priemones, iš kurių susideda Komiteto subsidiarumo darbo programa, ir kurios apžvelgiamos pateikiamoje ketvirtoje metinėje subsidiarumo ataskaitoje. Be to, 2013 m. Regionų komitetas kartu su Europos Parlamentu sudarė susitarimą², kuriame numatytas ir bendradarbiavimas dėl subsidiarumo principo užtikrinimo.

2012 m. RK persvarstė savo subsidiarumo stebėsenos strategiją, sustiprindamas stebėsenos valdymo struktūrą ir apibrėždamas aiškius stebėsenos principus; 2013 m. šios naujos nuostatos pirmą kartą pritaikytos praktikoje. 2013 m. pagrindinė naujovė subsidiarumo stebėsenos srityje buvo pirmosios RK subsidiarumo darbo programos priėmimas ir įgyvendinimas³. Šią darbo programą sudarė penkios iniciatyvos⁴, vadovaujantis konkrečiais kriterijais⁵ atrinktos iš Europos Komisijos darbo programos; jų subsidiarumo stebėsenai bus skiriamas ypatingas dėmesys.

1 http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-13-684_it.htm.

2 Europos Parlamentas ir Regionų komitetas bendradarbiavimo susitarimą pasirašė 2014 m. vasario 5 d.

3 CdR 2336/2012, RK biuras patvirtino 2013 m. sausio 30 d.

4 1. Atliekų srities politikos ir teisės aktų peržiūra, 2. Uostų dokumentų paketas (pakeitęs anksčiau atrinktą iniciatyvą „Mėlynoji juosta“), 3. Judumas mieste, 4. E. sąskaitų faktūrų išrašymas viešųjų pirkimų srityje, ir 5. Aplinkosauginio klimato ir energijos vertinimo sistema, sudaranti sąlygas saugiai ir netradicinei angliavandenilio gavybai.

5 a) iniciatyvos turėjo būti politiniu požiūriu iš tiesų svarbios vietos ir regionų valdžios institucijoms;
b) iniciatyvos turėjo priklausyti vietos ir regionų valdžios institucijų kompetencijai;
c) iniciatyvos turėjo turėti galimą subsidiarumo dimensiją.

Stebėtos iniciatyvos ir subsidiarumas Regionų komiteto nuomonėse

- **Atliekų srities politikos ir teisės aktų peržiūra:** šiais klausimais buvo konsultuojamasi su Subsidiarumo ekspertų grupe ir Subsidiarumo stebėsenos tinklu, nes daugumoje valstybių narių už atliekų srities teisės aktų įgyvendinimą yra atsakingos vietos ir regionų valdžios institucijos⁶. Konsultacija atskleidė svarbios su subsidiarumu ir proporcingumu susijusios informacijos, kuri buvo panaudota RK nuomonėje⁷.
- **Uostų dokumentų paketas**⁸: kadangi buvo susirūpinta, kad pasiūlyme nebus pakankamai atsižvelgiama į ypatingas vietos ir regionų sąlygas Europoje, per REGPEX buvo pradėtos konsultacijos su regioniniais parlamentais ir vyriausybėmis dėl subsidiarumo ir proporcingumo aspektų, taikant aštuonių savaičių trukmės išankstinio perspėjimo mechanizmą⁹. Buvo nuspręsta, kad subsidiarumo principo laikomasi, nors nustatyta keletas su proporcingumu susijusių problemų. Be to, Regionų komitetas ir ESPON¹⁰ kartu surengė teritorinio poveikio vertinimo seminarą; tai buvo pirmas kartas, kai RK užsakė teritorinio poveikio vertinimą naudojant *Quick Scan* metodiką.
- **E. sąskaitų faktūrų išrašymas viešųjų pirkimų srityje**¹¹: atsižvelgiant į galimą šios iniciatyvos poveikį išlaidoms ir administracinę naštą vietos ir regionų lygmeniu, per REGPEX buvo pradėtos konsultacijos su regioniniais parlamentais ir vyriausybėmis dėl subsidiarumo ir proporcingumo aspektų, taikant išankstinio perspėjimo mechanizmą¹². Dauguma pasisakiusiųjų nusprendė, kad subsidiarumo principo buvo laikomasi, tačiau buvo iškelta keletas klausimų, visų pirma, dėl proporcingumo. Labiausiai buvo pabrėžiama tai, kad pasiūlymu buvo nepakankamai atsižvelgiama į vietos ir regionų valdžios institucijų perspektyvą.
- **Judumas mieste:** Regionų komitetas dalyvavo Europos Komisijos poveikio vertinime kartu organizuodamas poveikio vertinimo praktinį seminarą su vietos ir regionų valdžios institucijomis. Seminare dalyvavę ekspertai, *inter alia*, nusprendė, kad taikyti privalomus reikalavimus yra per anksti, tačiau bendrų vykdymo rodiklių ir lyginamosios analizės taikymas miestams būtų įdomi patirtis. Kadangi iniciatyva buvo paskelbta 2013 m. pabaigoje, ji perkelta į 2014 m. subsidiarumo darbo programą.
- **Netradicinė angliavandenilio gavyba:** šios iniciatyvos rengimas užtruko ir ji buvo paskelbta tik 2014 m. sausio mėn. Todėl ji taip pat perkelta į 2014 m. subsidiarumo darbo programą.

6 [CoR - Waste Consultation Report.](#)

7 CdR 1617/2013.

8 CdR 3610/2013.

9 [CoR - Ports Package.](#)

10 Europos teritorijų planavimo ir sanglaudos stebėsenos tinklas.

11 CdR 5277/2013.

12 [CoR - E-invoicing in public procurement.](#)

Be to, nepriklausomai nuo darbo programos, su Subsidiarumo ekspertų grupe buvo konsultuojamasi rengiant nuomonę savo iniciatyva „*Decentralizacija Europos Sąjungoje ir vietos bei regionų savivaldos įtvirtinimas formuojant ir įgyvendinant ES politiką*“¹³.

Tokiu būdu RK prisidėjo prie Europos Komisijos poveikio vertinimo konkrečiais klausimais pateikdamas praktinių seminarų dėl Uostų dokumentų paketo ir Judumo mieste rezultatus. Šių seminarų metu daugiausia dėmesio buvo skiriama teritoriniam siūlomų iniciatyvų aspektui. Be to, 2013 m. priimta nuomonė „Teritorinio poveikio vertinimas“¹⁴ padėjo pagrindus rengiant Teritorinio poveikio vertinimo strategiją, kuri bus pradėta įgyvendinti 2014 m. Dalyvaudamas rengiant teritorinio poveikio vertinimus RK siekia prisidėti prie tarpinstitucinės veikos, kurios tikslas yra geresnė teisėkūra.

2013 m. Regionų komiteto nuomonių subsidiarumo analizė atskleidė, kad tik dviejose iš jų reiškiamas susirūpinimas dėl ES teisėkūros iniciatyvų atitikimo subsidiarumo ir proporcingumo principams. Tai buvo: nuomonė dėl *Poveikio aplinkai vertinimo direktyvos persvarstymo*¹⁵ ir nuomonė dėl *Pasiūlymo dėl direktyvos, kuria nustatoma jūrų erdvės planavimo ir integruoto pakrančių zonų valdymo sistema*¹⁶. Be to, nuomonėje dėl *Pasiūlymo dėl reglamento dėl oficialios kontrolės*¹⁷ ir nuomonėje dėl *Pasiūlymo dėl direktyvos dėl tabako ir susijusių gaminių gamybos, pateikimo ir pardavimo*¹⁸ RK išreiškė savo susirūpinimą dėl deleguotųjų aktų panaudojimo.

6-oji subsidiarumo konferencija

Pagrindinis metų renginys subsidiarumo klausimais – 6-oji subsidiarumo konferencija¹⁹, kurią Regionų komitetas organizavo kartu su Vokietijos Bundesratu – įvyko 2013 m. gruodžio 18 d. Renginyje dalyvavo įtakingi ES institucijų, nacionalinių ir regionų parlamentų ir akademinės visuomenės atstovai; ji suteikė puikią progą įvertinti, ar subsidiarumo principo yra laikomasi ir kokią įtaką jis turi ES teisėkūros procesui po Lisabonos sutarties. Pagrindinės šio kas dvejus metus vykstančio tarptautinio įvairius valdžios lygmenis apimančio forumo išvados šios: visų pirma, subsidiarumo principas yra ES teisės aktų demokratinio legitimumo kertinis akmuo, užtikrinantis sprendimų priėmimą tinkamiausiu lygmeniu ir padedantis formuoti įvairių sričių politiką, skirtą visų ES piliečių labui. Be to, tarpinstitucinis bendradarbiavimas subsidiarumo stebėsenos srityje suteikia aiškia pridėtinę vertę ir jį reikia stiprinti, kad subsidiarumo principas būtų taikomas kiek įmanoma veiksmingiau.

13 CdR 2214/2012, [Consultation of the Subsidiarity Expert Group on Devolution](#).

14 CdR 29/2013, [CoR - Assessment on Territorial Impacts](#).

15 CdR 591/2013.

16 CdR 3766/2013.

17 CdR 5295/2013.

18 CdR 2062/2013.

19 [CoR - 6th Subsidiarity Conference](#).

Trečia, subsidiarumas, kaip konstruktyvi koncepcija, dar daugiau svarbos įgavo vis platesnėse diskusijose apie ES veiksmų ribas ir todėl turėtų tapti pagrindiniu šios diskusijos klausimu. RK įsipareigojo stiprinti „subsidiarumo kultūrą“, glaudžiai susijusią su daugiapakopiu valdymu, nes subsidiarumo stebėseną gali būti veiksminga tik tuo atveju, jei ji grindžiama tikru visų susijusių valdžios lygmenų bendradarbiavimu.

Papildoma subsidiarumo stebėjimo veikla

RK tęsė REGPEX²⁰ modernizavimą; tai interneto priemonė teisėkūros įgaliojimų turintiems regionams, kurioje dabar integruotas interaktyvus teisėkūros įgaliojimų turinčių regionų žemėlapis ir išsami regioninių parlamentų informacija. Šioje priemonėje pateikiama ir standartinė forma anglų kalba subsidiarumo analizių apibendrinimui. Siekdamas įvertinti išankstinės perspėjimo sistemos taikymo patirtį ir skleisti geriausios praktikos pavyzdžius Regionų komitetas paskelbė tyrimą „Lisabonos sutarties išankstinio įspėjimo dėl subsidiarumo principo nesilaikymo mechanizmas ir teisėkūros įgaliojimų turinčių regionų parlamentų ir kitų subnacionalinės valdžios institucijų vaidmuo“ (angl. „*The Subsidiarity Early Warning System of the Lisbon Treaty – the role of regional parliaments with legislative powers and other subnational authorities*“)²¹. Tyrime lyginamas ir vertinamas teisėkūros įgaliojimų turinčių regionų parlamentų, kitų regioninių organizacijų ir suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas išankstinio perspėjimo sistemoje įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, aprašomi bendradarbiavimo metodai ir įvardijama geriausia praktika.

Išvados

2013 m. subsidiarumo stebėseną RK buvo toliau stiprinama įgyvendinant persvarstytą subsidiarumo stebėsenos strategiją. RK, remdamasis patikimomis stebėsenos priemonėmis, dar kartą patvirtino, kad laikosi kompleksinio požiūrio ir už subsidiarumo stebėseną atsako viso politikos formavimo ciklo metu, stengdamasis reaguoti kuo anksčiau. Įgyvendindamas pirmąją savo subsidiarumo darbo programą Regionų komitetas ėmėsi užduoties vykdyti išankstinę ES iniciatyvų stebėseną. Subsidiarumo iniciatyvinės grupės vykdomas politinis valdymas ir turimos stebėsenos priemonės, pavyzdžiui, Subsidiarumo stebėsenos tinklas, Subsidiarumo ekspertų grupė ir REGPEX, suteikė galimybę RK sėkmingai atlikti šią užduotį ir pasirengti nagrinėti tolesnes subsidiarumo stebėsenos galimybes. Todėl RK nagrinės ir kitus susijusius šios srities klausimus (pavyzdžiui, teritorinio poveikio vertinimą), siekdamas naudoti vietas ir regionų valdžios institucijoms ir, kartu, visiems ES piliečiams. Kitos Subsidiarumo darbo programos tikslas bus stiprinti užmegztus bendradarbiavimo ryšius Regionų komitete ir su kitais išorės partneriais, nepriklausomai nuo to, ar tai ES institucijos, nacionaliniai parlamentai, vietos ir regionų valdžios institucijos ar asociacijos.

20

[CoR - REGPEX.](#)

21

[Tyrimas *The Subsidiarity Early Warning System of the Lisbon Treaty – the role of regional parliaments with legislative powers and other subnational authorities.*](#)

Subsidiarumas nereiškia vien daugiau ar mažiau ES teisės aktų. Subsidiarumas reiškia užtikrinti, kad sprendimai būtų priimami atitinkamu valdžios lygmeniu ir kuo arčiau piliečių; savaime aišku, kad būtina panaikinti atotrūkį tarp ES ir jos piliečių. RK yra įsipareigojęs prisidėti kuriant subsidiarumo kultūrą ir toliau vykdys savo įsipareigojimus stiprindamas subsidiarumo stebėseną, toliau kurdamas savo stebėsenos priemones ir stiprindamas tarpinstitucinį bendradarbiavimą.
